

**PRIMER ITI IMPEACHMENT
KEN DAGITI SALUDSOD A KANAYON A MADAKAMAT (FAQs)¹**

Masansan a Maisaludsod

A. Panangidatag

1. Ania iti impeachment? Ania ti panggep ti impeachment?

Iti impeachment ket ti bileg ti Kongreso a mangikkat iti maysa nga opisyal ti gobyerno para kadagiti nadadagsen a krimen wenno di umiso nga aramid kas impaay ti Konstitusyon. [Corona v. Senate, G.R. No. 200242 (2012)]. Atoy ti pamay-an ti Kongreso, kas pannakabagi iti tattao, tapno mapalinteg iti panakalabsing ti panagtalek nga impaay dagiti tattao iti opisyal ti gobyerno babaen ti panangikeddeng iti kinaumiso ti opisyal nga agtalinaed iti posisyon. [Republic v. Sereno, G.R. No. 237428 (2018)].

Iti impeachment ket “*sui generis*” wenno naidumduma. Iti impeachment ket saan a sibil wenno kriminal ngem maysa nga politikal a proseso. Imbes a hues, dagiti naibutos a kameng iti Kongreso iti mangikeddeng iti kaso ti impeachment.

2. Siasino dagiti opisyal a mabalin nga ma-impeach?

Sigun iti Article XI, Section 2 iti 1987 Constitution, dagiti sumaganad ket impeachable officers:

1. Ti Presidente
2. Ti Bise-Presidente
3. Dagiti kameng ti Korte Suprema
4. Dagiti kameng ti Constitutional Commissions, i.e., Civil Service Commission, Commission on Audit, ken Commission on Elections
5. Ti Ombudsman

Malaksid kadagitoy nga opisyal, awan ti sabali nga opisyal wenno empleyado ti gobyerno iti mabalin a maikkat babaen ti impeachment.

¹ February 27, 2025. Prepared by the University of the Philippines (U.P.) College of Law.

Lead authors: Asst. Prof. Paolo S. Tamase; Jan Aurel Nikolai M. Castro, J.D. 2025 (expected); Jillian Rae R. Chua, J.D. 2026 (expected); Enrique Julian Espino, J.D. 2026 (expected); Roberto Daniel Mercado, J.D. 2026 (expected). *Translators:* Atty. Troy John G. Butac, J.D. 2024; Atty. Steffi Eunice S. Ramos, J.D. 2024. Translation to Ilocano funded by the Justice George A. Malcolm Memorial Foundation. For clerical errors, please email pstamase@up.edu.ph.

Agyaman kami met iti singasing iti constitutional law faculty iti U.P. College of Law, aglalo kada Prof. Dante B. Gatmaytan, Assoc. Prof. Gwen G. De Vera, ken Atty. Victoria V. Loanzon.

Daytoy a dokumento ket naisagana tapno maikkan iti midya, publiko, ken dagiti mangiturturay iti basic information maipapan iti impeachment proceedings. Dagiti opinyon para kadagiti novel wenno barbaro nga isyu ket personal academic views dagiti nagsurat, ket saan nga opisyal a pannarigan iti U.P. College of Law. Daytoy ket orihinal nga naisurat iti Ingles. Nu adda pagdumaan iti Ingles ken Ilocano a bersyon, iti Ingles nga bersyon iti masurot.

3. Ania dagiti pangibatayan iti impeachment?

Dagiti sumaganad ket pakaibatayan ti impeachment:

1. Kadaksan nga panaglabsing iti Konstitusyon (wenno *culpable violation of the Constitution*)
2. Panagtraidor (wenno *treason*)
3. Pasuksok (wenno *bribery*)
4. Panagkunniber (wenno *graft and corruption*)
5. Dadduma pay a nangato a krimen (wenno *other high crimes*), wenno
6. Panangliput iti panagtalek ti publiko (wenno *betrayal of public trust*) [Const. art. XI, § 2].

Gapu iti karkarna ken napolitikaan a kababalin ti impeachment, awan ti panangiwanwantayo manipud kadagiti korte panggep iti konklusyon a kaipapanan dagitoy a pangibatayan. Ngem maibatay laeng iti teksto ti Konstitusyon, tapno agbalin nga impeachable, ti panaglabsing iti Konstitusyon ket masapul a “mabasol,” i.e., ti maysa a karakter a maikari a madusa.

Ti treason, bribery, ken graft and corruption ket agdama a naikeddeng babaen kadagiti nadumaduma a estatuto, kas iti Revised Penal Code ken Republic Act No. 3019 wenno ti Anti-Graft and Corrupt Practices Act. Dagitoy nga estatuto ket sabali ken naisina iti Konstitusyon. Iti napalabas nga pannakaawat ken panagdepinar ti Kongreso dagitoy nga aramid ket haan a kasapulan a mangkontrol iti pannakaawat iti masakbayan a Kongreso.

Maawatan iti “*High Crimes*” base iti linteg iti Amerika kas dagiti aramid a umdas ti kinaseriosoda a mangikalintegyan iti pammati nga adda nakaro a pananglabsing iti panagtalek a naipaay iti opisyal nga impeached [Rec. Const. Comm’n No. 040 (July 26, 1986)] uray no mabalin a saan a nasken a masingirda iti maysa a korte. Kamaudiananna, ti panangliput iti panagtalek ti publiko, wenno “*betrayal of public trust*” a makuna, ket nairanta a kas maysa a catch-all ken mangipakita ti panagrelaks dagiti paraangan para iti impeachment a kas maysa a rukod a maibusor iti nalabes a pannakaawat iti impeachment kas legal imbes a politikal a proseso. [See *id.*]

4. Ania ti nagdumaan ti impeachment ken ti kaso kriminal?

Ti proseso ti impeachment ket “*sui generis*” wenno naidumduma. Ti laeng panggep na ket ti panangikkat iti maysa nga impeachable officer ken panangdiskualipika kenkuana manipud iti panagtalinaed iti posisyon. Ti impeachment ket maysa a pulitikal nga proseso, saan a sibil, kriminal, wenno administratibo. Daytoy ket maysa laeng nga addang sakbay to pannakaipakat ti sungsubatan gapu ta awan ti *actionable cause* a naipulog iti opisyal ti gobyerno gapu laeng iti panangukom ti impeachment a maibusor kenkuana. [In re: Letter of Mrs. Corona, A.M. No. 20-07-10-SC (2021)]. Ti pannakakonbiktar iti impeachment ket saan nga agresulta iti pannakaibalud a kas iti kriminal a pannakakonbiktar. [See Const. art. IX, § 3(7)].

Saan a kas iti kriminal a proseso, saan a kasapulan ti *proof beyond reasonable doubt* para iti pannakakonbiktar iti impeachment. Dagiti napalabas a Senado ket nagkedkedda pay a mangibatay ken mangyaplikar kadagiti hudisial a pagalagadan. Daytoy ket gapu ta ti impeachment ket saan a pamay-an a nairanta a mangtarimaan ken mangdusa kadagiti basol maibusor iti estado, no di ket maysa laeng a napolitikaan a salaknib a nadisenio a mangtaginayon iti estado ken ti sistemana a linteg manipud iti makin-uneg a pannakadangran. [In re: Letters of Mrs. Corona, supra].

Uray no ti impeachment ket maysa a politikal a proseso, ti saan a panagtungpal kadagiti kasapulan iti teksto ti Konstitusyon (kas pagarigan, dagiti kasapulan ti panagbutos) ket mabalin a maipaulog a repasuen ti umno a korte.

5. Ania dagiti dua a tukad ti impeachment?

Ti impeachment ket buklen ti dua a tukad: (1) *Initiation*, ken (2) *Trial*.

Ti House of Representatives ket addaan iti eksklusibo a bileg a mangirugi iti amin a kaso ti impeachment. [Const. art. XI, § 3(1)] Daytoy a proseso ket agpatingga babaen ti pananganamong dagiti Articles of Impeachment ti di kumurang a kakatlo (1/3) kadagiti amin a kameng ti House of Representatives.

Dagiti Articles of Impeachment ket kalpasanna maiyallatiw iti Senado, nga addaan iti kakaisuna a pannakabalin a mangpadas ken mangikeddeng iti amin a kaso ti impeachment. [Const. art. XI, § 3(6)]

B. *Initiation wenno Panangrugi*

6. Kasano a mairugi iti kaso ti impeachment?

Mangrugi ti impeachment babaen ti pannakai-file ti *verified complaint* (kayatna a sawen, adda sapata ken naaramid dayta iti sidong ti pannakaawat a mabalin nga adda sungsubatan para iti perjury), babaen ti aniaman kadagiti sumaganad:

- a) maysa a kameng ti House of Representatives;
- b) maysa nga umili nga na-endorso ti siasinoman a kameng ti House of Representatives; wenno
- c) via ti naberipikado a reklamo wenno pannakasolbar ti impeachment, nga inpila ti di kumurang a kakatlo (1/3) kadagiti amin a kameng ti House of Representatives. [Const. art. XI, § 3(2)]

7. Mano a kaso ti impeachment iti mabalin nga mai-file maibusor a maysa nga opisyal?

Haan mabalin nga mangirugi iti proseso ti impeachment maibusor iti maysa nga opisyal iti nasurok a maminsan iti uneg ti maysa a tawen. [Const. art. IX, § 3(5)] Mairugi ti proseso ti impeachment no ti *verified complaint* ket nai-file ken naiturong tapno maaksyunan iti Committee on Justice. Ti panangrugi iti impeachment ket tumukoy iti [a] pannakai-file ti reklamo para iti impeachment ken [b] panagaksyon iti House of Representatives ti nadakamat a reklamo. [Francisco v. House of Representatives, G.R. No. 160261 (2003)].

Maibatay iti napalabas nga aramid ti Kongreso, ti adu a reklamo maipapan iti impeachment ket mabalin nga aggigiddan a maiturong iti Committee on Justice. Daytoy ket maibilang laeng a kas maysa a panangrugi.

8. Masapol kadi ti panagdengngeg ti House of Representatives sakbay mairugi ti kaso ti impeachment?

Kaaduanna, ti House of Representatives ket saan nga obligado a mangisayangkat kadagiti panagdengngeg agingga a matungpal ti sumagmamano a kondision. Umuna, masapul nga iturayen ti Committee on Justice ti reklamo nga umdas ti pormana ken iti substansia. No wen, ipakaammo ti Committee on Justice kadagiti respondents ken palubosanna ida a sumungbat, ken mangi-file iti affidavitda, ken dadduma pay a pleadings. Apaman a maawat ti amin a pleading, ikeddeng ti Committee on Justice no adda umdas a pakaibatayan ti impeachment. No adda, kalpasanna laeng a mangisayangkat ti Committee on Justice iti pannakadengngeg ti kaso [Rules of Procedure in Impeachment Proceedings (hereinafter “House Rules”), rule III, 19th Cong., 1st Sess. (2022)].

Ngem, no ti House of Representatives mismo iti mangirugi ti impeachment ti direkta a resolution ti madi kumurang a kakatlo (1/3) kadagiti amin a kamengna, iti House of

Representatives ket saanton a mangisayangkat kadagiti nadakamat a panagdengngeg ti Committee on Justice. Dagiti Articles of Impeachment ket maiyallatiw iti Senado, a masapol a dagos a dumngeg iti kaso. [Const. art. XI, § 3(5)]

9. Ania dagiti “Articles of Impeachment”?

Dagiti “Articles of Impeachment” ket naglaon kadagiti batayan a mabalin a pakakonbiktoan ti impeachable officer, ken pakaikkatan iti opisina, kalpasan ti panagdengngeg ti Senado ti kaso ti impeachment. Iti House of Representatives ti mangisagsagana dagiti Articles of Impeachment kalpasan ti pannakaisayangkat dagiti panagdengngeg iti Committee of Justice [House Rules, rule III, § 9], wenno katupag ti beripikado a reklamo/resolution ti di kumurang a kakatlo (1/3) ti amin a kameng ti House of Representatives [House Rules, rule IV, § 14].

10. Ania iti mapasamak no ti maysa nga opisyal ket “impeached”? Kasano a naiduma iti opisyal nga “convicted”?

No ti maysa nga opisyal ket na-impeach, kayatna a sawen a ti House of Representatives ket nakasarak ti umdas a rason a mangidarum kenkuana tapno madengngeg iti Senado ti kaso panggep ti impeachment.

Kabayatanna, maysa nga impeached official ti “convicted” (wenno “acquitted”) no di kumurang a dua a kakatlo (2/3) kadagiti amin a kameng ti Senado ti mangikeddeng kenkuana a nakabasol (wenno saan a nakabasol) kadagiti darum nga in-file ti House of Representatives. Apaman a nasentensiaan, ti respondent ket maikkat manipud iti opisina. Ti Senado ket addaan iti diskresion a mangipakat ti kanayonan a dusa ti permanente a pannakadiskualipika manipud iti panangiggem iti aniaman ken amin a kanayonan nga posisyon ti gobyerno. [*In re: Letter of Mrs. Corona, supra*].

C. Panagdengngeg wenno Trial

11. Ania iti mapasamak iti impeachment trial?

Bayat ti pannakabista ti impeachment, padasen ti Senado ti impeached officer iti sidong dagiti Articles of Impeachment nga inyallatiwna iti House of Representatives.

Sakbay ken maibatay iti agdama a Rules of Procedure ti Senado kadagiti impeachment trials [S. Res. 39, 19th Cong., 1st Sess. (2023) [manipud ditoy “Senate Rules”]], dagiti senador ket umuna a maisapata iti “*political neutrality*” kayatna a sawen, tapno maipakat ti pagrebbenganda nga awan ti saan a patas a diskriminasion ken aniaman ti pannakaikameng ti partido ida. [Senate Rules, rule III]

Kalpasanna, maayaban ti impeached official a mangsungbat (wenno agpakaasi) iti tunggal a darum kadagiti Articles of Impeachment. Mabalin nga agparang a personal wenno mangibaon iti pannakabagi wenno abogado nga agpakaasi wenno sumungbat para kenkuana, saan a kas iti kaso kriminal. No agkedked nga agparang wenno agpakaasi, agtultuloy ti Senado iti pannakabista a kasla nagpakaasi iti “not guilty.” [Senate Rules, rule VII & IX]

Kalpasanna, mangisayangkat ti Senado iti pannakadengngeg dagiti argumento ken saksi dagiti piskal ken ti depensa. Saan a kas kadagiti proseso iti korte a sadiay ti maysa a hues ket agsaludsod a bassit, dagiti senador ket mabalin nga mangisaludsod saan laeng a maysa a saksi no di ket balakadan pay para iti asinoman a dasig. Awan ti kasapulan nga agparang ti impeached official kas saksi para iti bagina. Kalpasan ti panangserra kadagiti argumento, maileppas ti pannakabista ken agbotos ti Senado. Di kumurang a dua a kakatlo (2/3) kadagiti amin a kameng ti Senado ti masapul a mangbutos iti pannakakonbiktar iti aniaman kadagiti Articles of Impeachment para iti impeached official a makonbikto.

12. Siasino ti agserbi a kas abogado iti impeachment trial?

Kas ti House of Representatives ket isu ti bagi a mangak-akusar ti impeached official, daytoy ket irepresentar ti maysa a panel dagiti piskal a mapili manipud kadagiti bukod a kameng ti House of Representatives. Mabalina a tulongan ida dagiti pribado nga abogado, a mabalinda met a sukimaten dagiti saksi ngem kanayon nga addada iti sidong ti direkta a panangkontrol ken panangimaton ti Panel of Prosecutors (wenno “managers” iti linteg ti Amerika.)

Iti impeached official ket irepresentar ti sarilina nga abogado. [See Senate Rules, rule XIII]

13. Mapalubusan kadi iti opisyal nga agtultuloy nga agtakem iti posisyon bayat iti Senate trial?

Wen. Habang ururayen iti desisyon iti Senado maipapan iti reklamo para ti impeachment, agtultuloy ti impeached official ti House of Representatives a mangangay ken mangaramid kadagiti trabaho ti opisyanana. Saan nga ipaay ti Constitution ti preventive suspension, saan a kas iti ipaay para kadagiti dadduma nga administratibo a kaso.

14. Kasano kabayag ti impeachment trial?

Awan iti naikeddeng nga kabayag iti impeachment trial. Iti napalabas, nag-paut iti maysa (1) nga bulan iti Estrada impeachment trial (2000-2001), ket lima (5) bulan met iti Corona impeachment trial (2012). Maipalagip a iti Estrada impeachment ket naisardeng kalpasan iti EDSA II. Nag-adjourn idi iti Senado ket saan dan a nagbutos kalpasan iti panag-resign ni President Estrada.

15. Masapul kadi nga public ti trial?

Wen. Bayat a nakatugaw iti Senado kas impeachment court, masapul a silulukat iti ruanganna para iti publiko. [Senate Rules, rule XVIII]. Iti napalabas, dagiti impeachment trial ket naipabuya iti telebisyon ken naimatangan iti midya gapu iti naisangsangayan a karakter iti proseso.

16. Masapul kadi nga denggen nga umuna ti Senado amin nga “charges” sakbay da agbotos? Masapul kadi nga aggidan da nga pagbubutosan dagiti “charges”?

Segun iti Rules iti 19th Congress, masapul a makumpleto iti trial dagiti amin nga articles iti impeachment sakbay agbubutos dagiti Senador maipapan iti panang-sustain iti impeachment.

Kalpasan iti trial, saggaysa a butosan dagiti Senador dagiti Articles of Impeachment. Iti laeng masapul tapno ma-convict iti maysa nga opisyal ket butos nga guilty iti two-thirds ($\frac{2}{3}$) dagiti kameng iti Senado, iti maysa nga Article of Impeachment. Nu awan uray maysa nga Article iti makaawat it $\frac{2}{3}$ guilty vote, ma-acquit iti opisyal.

Maipalagip nga agparis daytoy iti Rules iti Senado idi 15th Congress ken iti Corona impeachment trial (2012). Iti dayta nga kaso, inikkat iti House Prosecution iti lima (5) kadagiti walo (8) nga articles of impeachment. Ti resulta na daytoy ket naisapsapa iti panang-lippas iti Senado iti trial kas tallo (3) laeng nga charges ti nagbubutosan da.

17. Ania ti mapasamak nu ma-convict iti maysa nga opisyal?

Nu ma-convict iti maysa nga opisyal kalpasan iti impeachment trial, dua ti epekto na: (a) pannakaikkat ken (b) disqualification nga agtakem iti aniaman nga opisina iti gobyerno. [Const. art. XI, § 3(7)]. Iti conviction manipud iti impeachment ket haan a mabalina nga i-pardon. [Const. art. VII, § 19]

Iti napalabas, adda debate nu mabalin nga babaan wenno sabalian iti Senado iti penalty. Isingasing dagiti rekords iti Constitutional Commission nga haan nga mabalin nga sabalian iti penalty nga panakaikkat ken disqualification.

Mabalin met iti ag-file iti criminal wenno civil a kaso laban iti na-ikkat nga opisyal. Iti pannakaidarum kalpasan iti impeachment ket haan a double jeopardy. [*In re*: Letter of Mrs. Corona, *supra*]

18. Ania ti mapasamak nu ma-acquit iti maysa nga opisyal?

Iti acquittal wenno pannakaabsuelto iti maysa nga opisyal ket saan nga manglapped iti sumarsaruno ken sabali pay nga impeachment proceeding. Iti laeng manglapped ket iti one-year bar rule. [See Const. art. XI, § 3(5)]

19. Ania ti mapasamak nu ag-resign ti maysa nga opisyal kalpasan nga ma-impeach ngem sakbay ma-convict?

Iti practice iti Senado iti napalabas ket haanen nga mangirugi iti trial wenno, nu nairugin, ket isardeng nan. Idi panawen ti impeachment da Ombudsman Merceditas Gutierrez kenni COMELEC Chairman Andres Bautista, haanen nga nangirugi trial iti Senado idi nag-resign da kalpasan da nga ma-impeach iti House of Representatives. Idi panawen ni President Joseph Estrada, iti madama nga impeachment trial na ket insardeng iti Senado kalpasan a nag-resign idi EDSA II.

Adda met maysa nga pannirigan nga mabalin nga agtuloy iti trial uray kalpasan nga ag-resign ti maysa nga opisyal. Daytoy ket gapu ta haan laeng nga panakaikkat iti resulta iti impeachment, nu di ket pati disqualification nga agtakem iti aniaman nga opisina ti gobyerno.

20. Masapul kadi nga naka-surat iti desisyon ti Senado?

Haan. Iti requirement iti Article VIII, Section 14 iti Konstitusyon a maisurat iti decision nga aglaon ti batayan iti desisyon ket para laeng kadagiti normal nga korte. Saan daytoy a required para iti Senado a nakatugaw kas impeachment court.

Pagbubotosan dagiti Senador iti tunggal article of impeachment kalpasan nga awagan iti presiding officer wenno mangidadaulo iti nagan na. Nu maawagan, tumakder ti Senador ket ibaga na nu *guilty* wenno *not guilty* iti botos na. Nu kayat na nga ilawlawag iti botos na, maikkan iti Senador ti saan a lumbes iti dua a minuto. Nu two-thirds (2/3) iti Senado iti nagbutos iti Guilty iti maysa nga Article of Impeachment, mai-pronounce ti judgment of conviction, ket mai-deposit iti certified copy na iti Office of the Secretary of the Senate. [Senate Rules, rule XXI]

Iti napalabas, mabalin nga agsurat iti opinyon na iti maysa nga Senador (kas iti inaramid ni Former Senate President Juan Ponce Enrile idi Corona impeachment (2012)). Ngem daytoy nga naisurat nga opinyon ket awan epekto na iti sumaruno nga impeachment gapu ta ti official act ket iti laeng botos iti Senado.

21. Mabalin kadi nga ag-file ti motion for reconsideration wenno appeal iti na-impeach nga opisyal?

Haan nga mabalin iti agfile iti motion for reconsideration para iti judgement of conviction [Senate Rules, rule XXI]. Gapu ta maysa a politikal nga desisyon iti conviction wenno acquittal iti Senado, saan nga mabalin nga i-appeal daytoy a desisyon kadagiti korte.

D. Panangibabaet iti Korte**22. Mabalín kadi nga maki-biang ti Supreme Court kadagiti kaso ti impeachment?**

Wen. Adda kabaelan ti Supreme Court nga mangkita nu addaan “grave abuse of discretion amounting to lack or excess of jurisdiction” iti maysa nga sangay wenno instrumentality iti gobyerno. [Const. Art. VIII, § 1]. Ti kayat na sawen daytoy ket nu limbes iti maysa nga sangay iti gobyerno iti limitasyon iti kabaelan na nga aramiden. Iti kaso nga *Francisco v. House of Representatives*, imbaga ti Korte Suprema nga saan a political question iti impeachment cases. Iti napalabas, naki-biang iti Korte Suprema kadagiti impeachment cases nu dagiti kakaisuna nga limitasyon nga adda iti Konstitusyon ket maipagarup a na-violate.

23. Anya dagiti banag nga mabalín i-review ti Supreme Court?

Iti power ti judicial review ket agsaknap kadagiti justiciable issues nga agtaud iti impeachment proceedings, kas iti panakasurot iti impeachment procedure kas adda iti Constitution (kas kuma iti one-year bar rule). [Francisco v. House of Representatives, supra] Adda met maysa a pannarigan a ti damag nu dagiti Senate Impeachment Rules ket nasuort ket maysa a political question nga iti Senado iti mangsungbat. [Corona v. Senate, G.R. No. 200242 (2012), citing the Senate’s arguments]

24. Mabalín kadi nga baliktaden iti Supreme Court to impeachment wenno conviction?

Haan. Numanpay adda dagiti aspeto iti impeachment proceeding nga mabalín nga i-review iti Korte Suprema, haan nga mabalín nga i-review iti Korte Suprema iti desisyon iti House of Representatives nga mang-impeach ken iti judgment iti Senado nga mang-convict wenno acquit, karaman kadagiti rason da para iti daytoy a desisyon.

Segun iti Article IX iti Konstitusyon, iti “exclusive power” nga mangirugi iti impeachment ket adda iti House of Representatives ket ti “sole power” met a agdenggeg ken agdesisyon ket adda iti Senado. Dagitoy a probinsyon ket “textually demonstrable commitment” iti Constitution kadagitoy nga political organs, ket awan iti limitasyon nga impaay ti Konstitusyon iti panag-desisyon nu ma-impeach, ma-convict, ken ma-acquit iti maysa nga opisyal. Dagitoy ket “truly political questions.” [See Francisco v. House of Representatives, supra]

E. Baro ken Nadumaduma a Saludsod**25. Nu ma-convict ken maikkat iti Bise Presidente, kasano nga mapili iti kasukat na?**

Mang-nominate iti Presidente iti Bise Presidente manipud kadagiti miyembro ti Senado ken House of Representatives. Masapul nga ma-kumpirmar daytoy a pinili iti majority iti amin nga members of both Houses of Congress, iti agsina a panagbutos, tapno agbalin a Bise Presidente. [Const. art. VII, § 9] Mapili iti kasukat iti congressional seat a mapanawan iti Baro a Presidente babaen iti maysa a special election. [Const. art. VI, § 9]

26. Ania ti mapasamak nu haan nga malpas iti impeachment trial iti kalpasan iti 19th Congress? Mabalín kadi nga i-impeach ken i-convict iti agduma nga Congress iti maysa nga opisyal (kayat na sawen, iti House of Representatives iti 19th Congress ken iti Senado iti 20th Congress)?

Adda dua a pannarigan. Ti umuna ket mabalín a ituloy iti Senado iti trial uray lumbes iti June 30, 2025. Daytoy ket gapu ta ti Senado ket maysa a “continuing body” segun kadagiti daan a desisyon ti Korte Suprema. [see Arnault v. Nazareno, G.R. No. L-3820 (1950)]. Iti power to impeach ket haan nga legislative, ket saan garud nga ag-expire daytoy nu ag-expire ti maysa Kongreso. Maysa pay a rason ket iti underlying spirit na ti Konstitusyon ket accountability, isu nga masapul iti pinal a desisyon iti Senado.

Iti met maysa pay a pannarigan ket maibatay iti nabibiit pay a desisyon iti Korte Suprema nga iti Senado ket haan a continuing body. Kayat na sawen, amin nga saan a malpas iti Senado — karaman dagiti maipaspa pay laeng a linteg ken dagiti senate investigations — nu ag-expire ti maysa a Kongreso ket considered terminated. Optional tu laengen para iti sumaruno a Senado nu ituloy da dagitoy nga saan a naileppas a trabaho, a kasla first time da a denggen.

27. Mabalin kadi nga rugyan ti Senado iti impeachment trial uray no nalpasen a nag-adjourn, i.e., naka-legislative recess?

Adda met laeng dua a pannarigan. Iti maysa ket mabalin laeng nga agrugi ken agtuloy iti impeachment trial iti Senado nu naka-session daytoy. Daytoy iti napasamak idi Estrada impeachment trial (2000-2001) ken idi Corona Impeachment Trial (2012). Idi, dagiti “sittings” ket suspended nu naka-recess iti Senado. Nu kastoy iti mapasamak tatta, mabalin laeng nga ag-conduct iti impeachment trial ni Vice President Sara Duterte iti Senado tunno ag-resume da iti session inton June 2, 2025, malaksid nu agayab ti Presidente iti special session, kas mabalin na a aramiden batay iti Article VI, Section 15 iti Konstitusyon.

Iti met maysa pay a pannarigan ket mabalin ken kasapulan iti Senado nga dagus nga ag-hold iti trial, uray haan daytoy nga naka-session. Daytoy ket gapu ta segun iti Article IX, Section 3(4) iti Konstitusyon — daytoy ti mode nga inusar iti House of Representatives tapno i-impeach ni Vice President Sara Duterte — ket masapul a mangrugi iti trial “forthwith.” Iti kayat na sawen daytoy a sarita, kas nausar kadagiti dadduma pay a probisyon iti Konstitusyon, ket “without delay.” Maysa pay, iti “session” ket legislative. Iti araramiden iti Kongreso, dagiti non-legislative a trabaho ket agtutuloy uray nu naka-adjourn iti Kongreso. Iti impeachment ket haan a legislative function, ket mabalin garud nga agtuloy uray nu naka-suspende iti Kongreso.

Dagiti Akademiko ken Praktikal a Reperensia

CARMELO V. SISON & FLORIN T. HILBAY, *IMPEACHMENT Q&A* (2012 rev. ed.) (University of the Philippines Law Center).

DANTE B. GATMAYTAN, *MORE EQUAL THAN OTHERS: CONSTITUTIONAL LAW AND POLITICS* (2017) (University of the Philippines Law Center).

Dagiti Kangrunaan a Kontak

University of the Philippines College of Law
Malcolm Hall, Osmeña Avenue
Diliman, Quezon City 1101 PH

Paolo S. Tamase
Assistant Professor (Constitutional Law, Public Officers, Administrative Law, Legal History)
pstamase@up.edu.ph

Gwen G. De Vera
Associate Professor (Constitutional Law, Legal History)
ggdevera@up.edu.ph

Dante B. Gatmaytan
Professor (Constitutional Law, Legal History)
dbgatmaytan@up.edu.ph

Michael T. Tiu, Jr.
Assistant Professor (Constitutional Law, Administrative Law)
mttiu@up.edu.ph